

SIST VEDTATT 25.04.20

LANDSFORENINGEN FOR
BARNEVERN SBARN
POLITISK PLATTFORM

ADOPSJON

Barn i fosterhjem opplever ofte utrygghet og ustabilitet i sin tilværelse på grunn av hyppige flyttinger, at foreldrene kan forsøke å overprøve vedtaket om fosterhjems plasseringer og fordi foreldre kan kreve sak om samvær. Dette skaper stor usikkerhet for barnet som i mange tilfeller har knyttet seg til fosterforeldre som omsorgsgivere. I saker der tilbakeføring til opprinnelige foreldre er høyst usannsynlig kan adopsjon være en god løsning som sikrer sunn utvikling hos barnet gjennom å skape trygghet og kontinuitet i omsorgen.

LFB MENER AT:

- Adopsjon er en god løsning når det regnes som svært sannsynlig at opprinnelige foreldre aldri vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg
- Adopsjon bør vurderes hvis det anses å være til barnets beste, og i de tilfeller hvor barnet har fått sterk tilknytning til mennesker og miljø der det er
- Barnets meninger og ønsker skal være en viktig del gjennom hele prosessen
- Fosterforeldre som ønsker å søke om å adoptere fosterbarnet må ha vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget
- Fosterforeldre som har adoptert fosterbarn, må få veiledning
- Vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven må være til stede

AKUTTPLASSERINGER

En akutt plassering sees på som nødvendig når det er fare for at et barn blir skadelidende av å bli værende i hjemmet. De fleste akutt plasseringer er tvangsvedtak som betyr at hverken barn eller foreldre må samtykke til plasseringen. Alle akuttvedtak er midlertidige og skal enten oppheves eller erstattes med andre vedtak som kan gi mer langvarige plasseringer. Uansett hvor riktig en akutt plassering er så kan det oppleves traumatisk for barnet.

LFB MENER AT:

- Alle barn er forskjellige, og det må i hver akutt plassering vurderes hva som er barnets behov og barnets beste
- Alle akutt plasseringer må gjennomføres på en minst mulig traumatisk måte
- Barn som akutt plasseres skal tilbys hjelp til håndtering av det som har skjedd. Dette bør tilbys der barnet er
- Dersom det skal brukes politi under en akutt plassering bør disse være sivile

- Det skal alltid fokuseres på medvirkning, også under et akuttvedtak

ANBUDSPROSESSER I BARNEVERNET

Staten har som oppgave å ivareta de forskjellige behovene barna i barnevernet har. Dessverre klarer ikke alltid det offentlige å tilby det barnevernet trenger for å oppfylle barnas behov. Da kan stat og kommune velge å legge en forespørsel om at noen andre skal gi tilbudet ut på anbud, og private aktører kan konkurrere om å få kontrakten.

LFB MENER AT:

- Pris og kvalitet ikke skal telle likt i anbudskonkurransene
- Når institusjonsplasser o.l. lyses ut på anbud skal man alltid inkludere medvirkning fra brukerne
- Det er viktig at det foreligger klare forventninger fra stat/kommune til brukerorganisasjoner om deres rolle i prosessen
- Det må alltid vurderes om brukerperspektivet skal være med i forhandlingsmøtene

BARN OG FORELDRE

I dag opplever mange barn at saksbehandlerne tar hensyn til foreldrene i større grad enn de bør. Dette kan føre til at barnet mister tilliten både til saksbehandler og til systemet som er der for å hjelpe dem ettersom de da vil oppleve at de ikke blir satt i sentrum.

LFB MENER AT:

- Saksbehandlere skal ikke ha fokus på å ta hensyn til foreldre
- Barn skal alltid settes først, og dette skal være tydelig
- Det er viktig at man ser hele perspektivet og hele barnet

BARN SOM LEVER I FATTIGDOM

I Norge lever en del barn i fattigdom. Med dette menes ikke bare absolutt fattigdom som i stor grad handler om fysisk overlevelse, men også fattigdom som innebærer å ikke ha muligheten til å delta i samfunnet på lik linje med andre. Det er viktig at barneverntjenesten vet hvor de skal henvende seg, og ikke minst hvordan de skal bistå familier i slike tilfeller. LFBs medlemmer har påpekt at de opplever det som at barneverntjenesten overleverer det økonomiske ansvaret for disse familiene til NAV, mens NAV har egne regler

som gjelder for sitt system. Dette oppleves ustrukturert og det kan virke som om man faller mellom to stoler.

LFB MENER AT:

- Barneverntjenesten skal følge opp sitt juridiske ansvar rundt barn som lever i fattigdom
- Alle barneverntjenester må ha et strukturert samarbeid med NAV, for å kunne følge opp barn som lever i fattigdom ut fra barnets beste
- Barnevernstjenesten må kunne bistå i møter med NAV når det gjelder økonomi hos familier som faller under fattigdomsgrensen

BARNEVERNET I MØTE MED BARN

Årlig møter barnevernet mange tusen barn i forskjellige situasjoner. Vi mener at alle barn

skal bli sett som sitt eget menneske, og skal få et tilbud som passer akkurat dem. Allikevel er det noen ting som alltid gjelder.

LFB MENER AT:

- Barnet skal alltid settes først
- Barnevernet skal alltid snakke med barna uten at foreldrene er til stede, for å unngå å sette barnet i en situasjon hvor de må velge hvor lojaliteten deres skal ligge. Brudd på dette kan medføre at barnet ikke får hjelpen h*n har behov for
- Barnevernet skal til det ytterste forsøke å snakke med barna først
- Barnevernet plikter å fortelle barnet om h*ns rettigheter, dette gjelder også rettighetene barnevernsbarn har i samfunnet generelt
- Det bør være et krav om jevnlig oppfølging av barnet uavhengig av hvor barnet til enhver tid befinner seg.

BARNEVERN FAGLIG KOMPETANSE

I dag anser vi de utdannelsene som er rettet mot arbeid med barn og unge som mangelfulle.

De gir ikke barnevernsarbeidere god nok kompetanse til å gjøre vurderinger i komplekse

saker i henhold til barnets beste. I tillegg er det for lite fokus på personlig egnethet i

utdanningsløpet, og vi er opptatt av at forståelsen av barnevernfaglig kompetanse utvides.

LFB MENER AT:

- Det bør være forskjellige krav til kompetanse for de ulike stillingene i barneverntjenesten
- Det er viktig at det skal være krav til helt spesifikk kompetanse på leder og beslutningsnivå
- Barnevernsfaglig utdanning må styrkes i innhold og bør utvides fra 3 til 5 år
- Saksbehandlere må ha relevant utdanning og kompetanse til å fatte vedtak i tråd med gjeldende lover og retningslinjer
- Barnevernfaglige vurderinger og vedtak må gjøres av de som har barnevernfaglig kompetanse
- I tillegg til utdanning bør relasjonskompetansen og personlig egnethet vektlegges
- Det er ikke gitt at det kun er barnevernsfaglig kompetanse som gjør barnevernsarbeidere gode til å hjelpe barn
- Barneverntjenesten må søke ekstern konsultasjon ved mangel på kompetanse
- Det skal være større tverrfaglighet i barnevernet
- Alle barneverntjenester skal ha minimum 5 fagstillinger
- Dagens utdanning gir ikke barnevernsarbeidere god nok kompetanse til å gjøre vurderinger i komplekse saker i henhold til barnets beste

BARNEVERNSBARN MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

LFB jobber for å minske stigmatisering av barnevernsbarn, og vi ser at barnevernsbarn med både synlige og usynlige funksjonsnedsettelser risikerer å bli dobbelt stigmatisert. Dette kan gi langvarige og komplekse vansker som for noen varer livet ut. Derfor er det svært viktig for oss at mennesker som jobber med, eller har ansvar for disse barna har forståelse for at de kan ha behov for ekstra ressurser knyttet til hjelp og oppfølging.

LFB MENER AT:

- Ansatte som jobber med barn innen barnevern skal ha kunnskap og forståelse for at det finnes skjulte funksjonsnedsettelser som gjør hverdagen ekstra utfordrende for barn i barnevernet
- Ansatte som jobber med disse barna skal behandle dem med respekt på lik linje med de som ikke har funksjonsnedsettelser
- Ansatte i barneverntjenester skal velge riktige ord når det snakkes med og om denne målgruppen

BARNEVERNSBARN SOM KOMMENDE FORELDRE

Erfaringene våre medlemmer har når de skal ha egne barn er varierte. Spesielt når det kommer til hvordan de blir møtt av ulike hjelpeinstanser, inkludert barneverntjenesten. Det kan være sårbart å skulle inn i en ny livssituasjon med nye roller som skal håndteres, spesielt hvis man ikke har hatt disse rollemodellene i egen oppvekst. Å tilby riktig hjelp til barnevernsbarn som kommende foreldre vil være en god investering for barns beste, og for å sikre det kommende barnet sin oppvekst. Likevel forteller flere av våre medlemmer at de mestrer den nye livssituasjonen godt på egenhånd, og kan oppleve det som stigmatiserende at barneverntjenesten er skeptiske til om de egner seg som gode foreldre for eget barn.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn skal ikke oppleve å bli ytterligere stigmatisert dersom de selv skal ha barn
- Barneverntjenesten skal sørge for riktige tiltak slik at barnevernsbarn som er kommende foreldre får gode forutsetninger til å være gode foreldre
- Når et barn blir født av barnevernsbarn skal det ikke være en automatikk i at de også havner i barnevernet
- Barnevernsbarn som blir gravide eller får barn under ettervern skal ikke miste tilbudet sitt

BARNEVERNSVAKT

I dag har ikke alle barn og unge tilgang på døgnkontinuerlig akutt hjelp. Dette setter barn og unge i en svært sårbar situasjon. Å sikre at barn og unge får den hjelpen de trenger når de trenger den er en kommunal oppgave. Derfor er det viktig at alle kommuner sikrer at det er mulig å få hjelp når som helst. Omsorgssvikt skjer ikke nødvendigvis innenfor kontortid.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal ha lovfestet tilgang til døgnkontinuerlig akutt hjelp
- Alarmtelefonen er et viktig tiltak, men erstatter ikke en lokal barnevernvakt
- Barnevernets åpningstider bør tilpasses barnas hverdag slik at oppfølging, observasjon etc. kan gjøres uten å holde barnet hjemme fra skolen

BEGREPER

Barnevernfaglige begreper er nødvendige. Noen begreper kan oppfattes som stigmatiserende, men vi mener at å endre begrep ikke nødvendigvis løser problemet. Ofte vil endringen kun føre til at et nytt ord oppleves like stigmatiserende. Enkelte ord er allikevel svært negativt ladet og en bør derfor se etter erstatninger.

LFB MENER AT:

- Det bør være et fokus på at begreper skal være positivt ladet
- Det er holdningen til begrepene som bør være i fokus
- Begreper bør ikke endres med mål om å minske f.eks. stigma med mindre innholdet også endres
- Nye begreper bør ikke ha den effekt at kravene til handling blir redusert og barn står i risiko for å leve i en uholdbar situasjon over lengre tid enn nødvendig

BEKYMRINGSMELDING

Ettersom barnevernet i seg selv ikke driver med oppsøkende arbeid er de avhengige av at bekymringsmeldinger sendes inn slik at de kan hjelpe barn som ikke har det bra. Det er derfor utrolig viktig at disse bekymringsmeldingene håndteres på en god måte.

LFB MENER AT:

- Barneverntjenesten skal ta bekymringsmeldinger på alvor og ikke henlegge saker de ikke har gjort en individuell, faglig vurdering av
- Barneverntjenestene må organisere seg slik at bekymringsmeldinger blir undersøkt
- Dersom en bekymringsmelding tar for seg et søskenpar/søsken, skal barneverntjenesten opprette to saker, en for hver enkelt. Dette fordi man ikke kan være sikker på at barna har/ikke har opplevd det samme i hjemmet
- Barneverntjenesten skal dokumentere hvorfor de henlegger en bekymringsmelding uavhengig av om bekymringsmeldingen oppfattes som grunnløs eller ikke

BEMANNINGSNORM

I dag står barneverntjenesten overfor enorme utfordringer knyttet til bemanning, og dette kjenner barnevernsbarn på kroppen. Den store saksmengden hos den enkelte saksbehandler gjør faglig forsvarlighet, arbeidskapasitet og kontinuitet tilnærmet umulig. Dette reflekteres i de hyppige utskiftningene av saksbehandlere og manglende tid og ressurser til

oppfølging av det enkelte barn. I et arbeid der barn og unges liv er så utsatt er dette svært uforsvarlig og det gjør at barnevernsbarn ikke får den hjelpen loven sier de skal ha.

LFB MENER AT:

- Det bør innføres en bemanningsnorm for det kommunale barnevernet der hver saksbehandler har ansvaret for maksimum 15 barn
- Bemanningsnormen bør utgå fra geografiske forhold, sosioøkonomiske forhold og antall barnevernsbarn
- Å ha en bemanningsnorm som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet bidrar til økt fagkompetanse og bred kulturforståelse
- Enhver barneverntjeneste bør etterstrebe å ha ansatte som gjenspeiler kulturmangfoldet i sin kommune, men fag og relasjonskompetanse er viktig og skal alltid prioriteres

BEREDSKAPSHJEM

Beredskapshjem er hjem som er tilgjengelige for å ta imot barn i akutte situasjoner til alle døgnets tider, og er derfor et viktig akutttiltak for barnevernet. Barn i svært sårbare situasjoner kan havne i fremmede menneskers hjem, og dette kan for noen oppleves skremmende. De brå overgangene i en slik situasjon har etter det LFB erfarer utløst mange følelser, derfor er det viktig at beredskapshjemmet er rustet for de reaksjonene barnet kan få. Tidsmessig er det også LFBs oppfatning at mange barn blir boende lenge i et hjem som de likevel skal flytte fra. Denne tiden kan være positiv for barnet, men det er også viktig å huske at det kan skape ytterligere reaksjoner og øke risikoen for relasjonsskader ved ytterligere flyttinger.

LFB MENER AT:

- Det skal stilles høye krav for å kunne bli beredskapshjem, og de som blir det må få nødvendig kursing, hjelp, veiledning og oppfølging som gjør dem rustet til oppgaven
- Man skal kunne bli beredskapshjem uavhengig av etnisitet og seksuell orientering
- Personlig egnethet, stabilitet og omsorgsevne skal vektlegges mer enn formell kompetanse i godkjenningen av beredskapshjem
- Beredskapshjemmene skal ha den nødvendige kompetansen til å ta imot et barn i en akutfase
- Beredskapshjem som har vært det over tid må etter en tidsbestemt periode, bestemt av fylkesmannen, få ny opplæring
- Barn og unge skal snakkes med, og lyttes til, under hele oppholdet i beredskapshjemmet
- Det skal unngås at barnet opplever unødvendige flyttinger

- Dersom barn blir boende i beredskapshjem over lengre tid bør de få mulighet til å bli boende dersom det er et ønske. Slik at beredskapshjem også kan godkjennes som fosterhjem
- Det må etterstrebes at beredskapshjemmene er jevnt fordelt i landet slik at det er mulig å benytte denne muligheten når behovet melder seg
- Det bør etterstrebes at det er nok samisktalende beredskapshjem, som er jevnt fordelt over hele landet

BESØKSHJEM

For noen barn og unge vil det være positivt å få være i besøkshjem fra tid til annen, men det må alltid begrunnes ut fra barnets beste og ikke fordi fosterhjemmet eller ansatte på institusjonen trenger det. Det kan skape en utrygghet hos det enkelte barn, som ikke er heldig.

LFB MENER AT:

- Bruk av besøkshjem skal kun skje hvis det er til barnets beste
- Barnet skal få si sin mening om bruk av besøkshjem
- Det bør alltid sjekkes om barnet har noen i sitt nyopprettede nettverk som kan bistå hvis det er til barnets beste
- Besøkshjem skal godkjennes av utøvende myndighet

DOKUMENTASJONSPLIKT

Det kan være utfordrende å forstå hva som skjer og hvorfor ting blir gjort som de blir gjort i en barnevernssak. Dette gjelder særlig for barn og unge som selv er involvert i saken. Det er derfor svært viktig å dokumentere alle steg og valg godt slik at man kan få innsikt og forståelse både underveis og i etterkant.

LFB MENER AT:

- Alle steg i en barnevernssak skal dokumenteres
- Barn og unge skal selv være medvirkende i egen sak, dette skal også dokumenteres
- Henleggelse må dokumenteres med individuell faglig begrunnelse
- Enhver begrunnelse for vedtak som blir opprettet, avsluttet eller henlagt skal ha en faglig begrunnelse med barnets beste som hovedargument

ENETILTAK

Bruken av enetiltak i stedet for institusjoner og forsterkede fosterhjem har økt kraftig de siste årene. Dette mener LFB er bekymringsverdig. Spesielt siden det ikke er samme krav til den barnevernfaglige kvaliteten i enetiltak, som det er ved statlige institusjoner. Allikevel forstår LFB at noen ungdommer som har vært utsatt for f.eks. alvorlig omsorgssvikt, har det så vondt at de utagerer eller innagerer på måter som gjør det vanskelig å finne egnede lokale omsorgstiltak. I disse tilfellene mener LFB at disse ungdommene vil ha godt av å bo i en institusjon som kan ivareta barnet, men som også gir barnet muligheter til å bygge nye relasjoner sammen med andre ungdom i institusjonen.

LFB MENER AT:

- Barn og ungdom har som hovedregel godt av å utvikle seg sammen med andre ungdommer
- Bruken av enetiltak bør kun brukes i tilfeller hvor barnet eller ungdommen selv ønsker det. For at barnet selv skal kunne ta et slikt valg er det viktig at barnet har tilstrekkelig med informasjon til hvorfor barneverntjenesten mener det er forsvarlig at barnet skal bo i et enetiltak
- Enetiltak bør aller helst erstattes med institusjoner hvor de ansatte har god erfaring med de problemene barnet har
- Det bør stilles like høye krav til bruk av enetiltak som ved bruk av tvang
- Dersom barnet allerede bor eller har bodd i fosterhjem skal man fokusere på å forsterke fosterhjemmet framfor å bruke enetiltak
- Det skal føres hyppige tilsyn ved bruk av enetiltak
- Barn og unge føler seg ikke trygge i enetiltak, og det skader deres rettssikkerhet

ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE (EMA)

Enslige mindreårige asylsøkere er en svært sårbar gruppe som har behov for spesielt vern og god rettssikkerhet på lik linje med alle barn i Norge. I dag har Utlendingsdirektoratet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere som er over 15 år. Dette medfører at de bor i egne avdelinger på asylmottak og får mindre oppfølging. Barn og unge som søker asyl er først og fremst barn, de har samme behov som barn her i landet, derfor skal de behandles deretter.

LFB MENER AT:

- Barn og unge som går under betegnelsen enslig mindreårig asylsøker er først og fremst barn og unge, og skal ha rettigheter deretter uavhengig av hvordan de defineres politisk

- Ansvar for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år må overføres fra Utlendingsdirektoratet til Barneverntjenesten – alle enslige mindreårige asylsøkere under 18 bør være i barnevernet
- Myndighetene må sikre barn som kommer til Norge samme omsorgstilbud, livskvalitet og rettssikkerhet som barn født i Norge
- Enslige mindreårige asylsøkere skal ha egne partsrettigheter på lik linje med alle barn i Norge
- Det bør være spesielt fokus på å redusere oppholdstiden for barn og unge i mottak
- Det bør opprettes et bredt faglig sammensatt team som skal ivareta enslige mindreårige asylsøkeres rettigheter, behov og beskyttelse ved ankomst
- Det skal brukes nøytrale tolker
- Det skal særlig satses på bedre språkundervisning i norsk. Samt økt kulturforståelse, norske forvaltningssystemer, skoleverk eller annet som er med på å øke mulighetene for god integrering
- Alle som jobber med enslige mindreårige asylsøkere skal ha kultursensitivitet i fokus

ETTERVERN

I dag er ikke unge i myndig alder sikret god nok oppfølging som kan sørge for at overgangen til voksenlivet blir vellykket. Det er for lett å ikke gi ungdom ettervern, til tross for at dette skal begrunnes ut fra barns beste. I dag opplever unge ettervernstilbudet som svært mangelfullt, særlig på opplæring i sosiale og praktiske ferdigheter til å håndtere livet på egenhånd.

Ettervern skal være noe den unge har rett til, og det skal også være mulig å ombestemme seg. Som mange unge flest har barnevernsbarn behov for å løsrive seg i rykk og napp. Å si nei til ettervern må derfor forstås som en naturlig del av å lære seg å stå på egne ben, og det offentlige må være åpne for at den unge vil oppleve utfordringer som gir behov for økt støtte igjen. Mange barnevernsbarn har omfattende behov for hjelp og støtte i overgangen til voksenlivet, men veldig få barnevernsbarn har et ettervernstilbud etter at de har fylt 20 år.

LFB MENER AT:

- Det skal være en lovfestet rett til ettervern fram til fylte 25 år. Dette gjelder også de med hjelpetiltak
- Barnevernet skal kurse familier til å bli ettervernsfamilier. Ungdommene skal ha et sted å feire jul, bursdag og lignende når de står helt uten nettverk

- Det skal være plikt å informere godt om ettervern fra 16 år og det skal være et fast samtaleemne frem til 18 år. Dette bør gjøres av tildelt fagperson tilpasset den enkelte ungdoms behov
- Den individuelle ungdommens behov, ønsker og meninger skal være sentralt i utformingen av ettervernstilbudet
- Ungdommene skal få tilbud om lik behandling og like muligheter i ettervern, uavhengig av kommunegrenser
- Store variasjoner i kapasitet, ressurser og kompetanse i kommunene bidrar til at ettervern blir et sjansespill der unge blir skadelidende
- Ettervernstilbudet må favne den sosiale og psykiske siden av livet, med særlig fokus på å hjelpe ungdommen å mestre hverdagen med sikte på å bli selvstendig. Områder som utdanning, økonomi, ernæring og bosted må også fokuseres på
- Ettervernstilbudet må være helhetlig og basert på koordinert samarbeid mellom ulike instanser med tydelig definerte ansvarsforhold der barneverntjenesten har det overordnede ansvaret
- Det må være mulig å opprette, gjenopprette eller bytte ettervernstiltak, og barneverntjenesten skal tilby dette kontinuerlig frem til fylte 25 år
- Barnevernet bør ta kontakt med ungdom som har takket nei til ettervern, minst en gang i året, frem til de har fylt 25 år
- NAV må ha egne økonomiske ordninger for ungdom under ettervern i barneverntjenesten
- Det bør stilles krav til barnevernet om oppfølging av ungdommer når de har behov for hjelp av ulike instanser
- Barnevernet har et særskilt ansvar for å koordinere samarbeidet med andre tjenester
- Dersom det er behov bør det være mulighet for oppnevning av verge v/vergemålsloven til ungdom i ettervern
- De som står ungdommen nærmest som fosterfamilie/barnevern/verge bør samarbeide med ungdommen om sparing på BSU, og dette bør påbegynnes i slik tid at barnet har en konto som kan benyttes etter endt ettervern
- Klage på manglende eller mangelfullt ettervern bør ha en egen klageinstans for å unngå for lang behandlingstid
- Ettervernet må forberede ungdommen på livet etter ettervern
- Det er en samfunnsøkonomisk investering å gi barn og unge riktig tiltak så tidlig som mulig
- Mange barnevernsbarn gjennomfører ikke videregående skole på normert tid, og trenger derfor lengre tid for å gjennomføre en utdanning og å skaffe stabilt arbeid slik at de kan stå støtt på egne ben
- Psykisk helse bør være et tema i ettervernet

FLERKULTURELT BARNEVERN

Kultursensitivitet er viktig for å kunne skape et godt samarbeid. Med dette menes å ha en åpen innstilling til å forsøke å forstå kulturen familien kommer fra, samt sette seg inn i verdier de lever med. Å inneha kulturell kompetanse er evnen til å kunne identifisere forhold som dreier seg om kultur. Barnevernet møter på en rekke utfordringer knyttet til kulturforskjeller, dette har blant annet medført sterk mistillit til barneverntjenesten som helhet. Videre kan mangelen på kunnskap om barnevernets oppgave også gi grobunn for mistillit. Dette er svært uheldig da det kan forhindre at barn får nødvendig hjelp. Barn som kommer fra familier med tradisjoner og kultur som er annerledes enn samfunnet generelt i Norge, kan oppleve at de blir dratt mellom foreldrenes kultur og samfunnets forventninger. LFB jobber for økt kultur- og religionsforståelse i barnevernet. Da er særlig språk og kultursensitivitet i barnevernets arbeid viktig.

LFB MENER AT:

- Det bør lages informasjonsmateriale om barnevernet på de språk som er mest representert i Norge
- Barnevernet må sørge for at deres ansatte innehar kulturell kompetanse
- Barn og familiemedlemmer skal ikke være tolker i barnevernssaker
- Barneverntjenesten bør etterstrebe bedre og mer samarbeid med flerkulturelle miljøer
- Barnets og foreldrenes etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn skal være relevant i vurderingen av barnets beste

FOREBYGGING

Forebyggende arbeid for barn og unge og deres familier er et kommunalt ansvar, men LFB mener at et forebyggende barnevern er essensielt for å kunne ivareta barn og unge på best mulig måte. Vi vet at forebygging er en god investering, både menneskelig og samfunnsøkonomisk. Vi i LFB har lenge påpekt at barnevernet ofte kommer altfor sent inn, og hvilke konsekvenser det får for livene våre. LFB mener derfor det er viktig at barneverntjenesten har et ekstraordinært ansvar for forebygging, for å kunne ivareta at barn som har rett til hjelp og beskyttelse av barnevernet blir oppdaget.

LFB MENER AT:

- Et forebyggende barnevern er nødvendig for barn og unge

- Barneverntjenesten må forplikte seg til å delta i tverrfaglig samarbeid i kommunen. Dette vil kunne bidra til tidligere identifisering av barn og unge som trenger hjelp og beskyttelse fra barnevernet
- Alle barn og unge i Norge skal vite hva barnevernet er, og hvordan de kan hjelpe
- Alle barn og unge i Norge skal ha rett på undervisning om hva vold og overgrep er
- Forebygging i barnevernssammenheng må være et fokus i alle forum hvor barn er. Herunder blant annet barnehage, skole og fritidstilbud

FOSTERHJEM

Å finne et egnet fosterhjem til det enkelte barn kan være positivt for å fremme barnets utvikling. Samtidig byr livet i fosterhjem på utfordringer, både knyttet til barnets tidligere erfaringer samt omstillingen det innebærer å bli en del av en ukjent familie. Barn som står i en situasjon hvor det skal finnes et egnet fosterhjem vet ikke alltid hvilke muligheter som finnes, eller hva som er deres beste. Derfor er det nødvendig at barneverntjenesten jobber målrettet for å finne riktig fosterhjem. Barn som skal flytte i fosterhjem kommer fra ulike forhold i hjemmet som har preget deres holdninger, identitet og forventninger til samfunnet og menneskene rundt seg.

LFB MENER AT:

- Barnevernet skal snakke med alle barn om valg av fosterhjem, og barnets behov og ønsker bør bli ivaretatt
- Barn skal få flytte i et fosterhjem som kan lære dem om relasjoner, normer, regler og ferdigheter som er nødvendig for at de skal mestre livet også etter de har flyttet ut av fosterhjemmet
- Det skal stilles høye krav for å kunne bli fosterforeldre
- Bruk av fosterhjem i slekt og nettverk skal vurderes, men ikke være en førende trend
- Det må opprettes flere tilbud om spesialtilpasset opplæring til slektsfosterhjem
- Man skal kunne bli fosterforeldre uavhengig av etnisitet og seksuell orientering
- Personlig egnethet, stabilitet og omsorgsevne skal vektlegges mer enn formell kompetanse i godkjenningen av fosterforeldre
- Fosterforeldre må få tilpasset hjelp, veiledning og oppfølging
- Alle fosterforeldre skal gjennomføre relevant kursing innen seks måneder etter plassering, men aller helst før plassering
- Fosterforeldre må gå på kurs jevnlig uavhengig av utdanningen sin
- Alle fosterforeldre må få opplæring i traumebevisst omsorg

- Fosterhjemmene bør stille seg disponible til å være fosterhjem selv når barnet har ettervern
- For barn og unge som bor i fosterhjem, kan fosterforeldre lage rimelige husregler rundt bruk av mobilbruk i hjemmet. Men barnet eller ungdom skal bli tatt med på råd, og reglene bør følge barnets modenhet og alder. Beslag bør kun skje i kortere perioder, og kun om det er nødvendig for at barnet får nok søvn, eller hindre at barnet kommer i kontakt med personer man er redd vil skade barnet, eller avverge straffbare handlinger
- Barn og unge som bor i fosterhjem skal ha sin integritet og sitt privatliv ivaretatt. Det bør likevel være hensynet til barnets beste som skal ivaretas om det gjennomføres kontroll av fosterbarnets private rom. Dette skal gjøres i samråd med saksbehandler

FRITID MED MENING

Mange barnevernsbarn, både av de som har tiltak i hjemmet og de som er plassert, lever med lite penger. Dårlig økonomi byr på mange utfordringer, blant annet når det kommer til deltakelse på fritidsaktiviteter, en arena som er sentral for nettverksbygging. Å ikke få muligheten til å delta på fritidsaktiviteter kan medvirke til utenforskap og isolasjon som kan spre seg til å påvirke det sosiale på andre arenaer også, eksempelvis på skolen. LFB ønsker at det skal settes større fokus på at barnevernsbarn skal ha en meningsfull fritid.

LFB MENER AT:

- Det skal legges til rette for deltakelse på ønskede aktiviteter og nødvendig utstyr skal dekkes
- Det må legges til rette for at barnet skal ha mulighet til å komme seg fram og tilbake fra aktiviteten uansett bosted eller tiltak
- Barn og unge skal spørres om deres ønsker og behov, disse må vektlegges
- Fritidsaktiviteter kan også være å engasjere seg politisk eller i organisasjoner, dette bør det være et fokus på
- En barnet stoler på skal hjelpe barnet med å finne tjenester og aktiviteter som passer og interesserer den enkelte

FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER

Fylkesnemndene er et domstollignende organ som, blant annet, avgjør saker etter barnevernloven. Det er fylkesnemnda som avgjør omsorgsovertakelser og tvangsplasseringer etter barnevernloven.

LFB MENER AT:

- Selv om barnet enda ikke har fått partsrettigheter skal det legges til rette for at barnet får uttalt seg til nemnda, enten gjennom en oppnevnt talsperson eller i formøter med nemndleder
- Fylkesnemndene må ta høyde for at de er den rettsinstansen som behandler flest saker hvor barn også har partsrettigheter, det fordrer at rettsapparatet er lagt opp på en annen måte enn i saker der barn ikke har en egen rettslig stemme
- Barnets medvirkning, uavhengig av dets partsrettigheter, skal dokumenteres grundig i hele saksgangen

FØLGETJENESTE

Når det er mistanke om at et barn er utsatt for overgrep, og skal i tilrettelagt avhør, eller medisinsk undersøkelse ved Statens Barnehus skjer dette ofte uten at de har følge av en person de er trygg på og kjenner. Barnet blir ofte hentet av politiet og barnevernet i skole/barnehage uten at foreldrene får vite om dette, og uten at de får med seg en trygg person. Mange må reise et stykke, og må i tillegg forholde seg til nye personer. Mange skoler/barnehager har hatt praksis med følgetjeneste, men uenighet om hvem som skal ta regningen har ført til at dette ofte ikke lenger praktiseres. Det er viktig at den som følger et barn til tilrettelagt avhør er en person som barnet kjenner godt, og har et positivt forhold til.

LFB MENER AT:

- Barn som skal i tilrettelagt avhør eller til medisinsk undersøkelse skal følges av en person de kjenner godt og er trygg på
- Det bør utredes en statlig norm for hvem som tar regningen, for å hindre konflikt i kommunene som går utover den svakeste part, barnet

HENLEGGELSER

Når barnevernet henlegger meldinger eller undersøkte saker skal dette alltid begrunnes faglig, med barnets beste som hovedargument. Dette for å sikre barn og unges rettssikkerhet og for å sikre at de får den nødvendige hjelpen de trenger. Samtidig forteller flere av våre medlemmer at det i deres sak ble sendt inn flere bekymringsmeldinger uten at barnevernet reagerte. Vi vet at flertallet av meldingene barnevernet mottar henlegges – også før de blir undersøkt. Det er derfor viktig at det alltid dokumenteres hvorfor en sak er henlagt ut fra barnevernfaglige retningslinjer, lover og forskrifter. Dette er et viktig ledd i sikring av barns rettigheter

LFB MENER AT:

- Alle henleggelse skal dokumenteres med en faglig begrunnelse
- Barnevernet skal ikke henlegge en sak uten at barnet har blitt snakket med uten foreldrene til stede
- Barn og unge skal selv ha mulighet til å klage på henleggelsen slik at deres medvirkning i eget liv blir sikret

HJELPETILTAK

Hjelpetiltak er det hjelpemiddelet som brukes mest i barnevernet. Målet med et hjelpetiltak er å bidra positivt til endring enten i familien eller hos barnet. Ofte vil man trenge flere forskjellige hjelpetiltak sammen for å gi best mulig hjelp. Barn er forskjellige, derfor er det viktig at det finnes mange ulike typer hjelpetiltak slik at dette kan tilpasses individuelt. Dette vil gi større treffsikkerhet i de tiltak som settes inn. I enkelte typer hjelpetiltak er det viktig at barnevernet samarbeider med andre tjenesteytere for at tiltaket skal få god og ønsket effekt. Et eksempel på dette kan være når det kommer til ettervern, da er samarbeid mellom ulike instanser slik som NAV essensielt for å sikre at den unges behov blir ivaretatt.

LFB MENER AT:

- Hjelpetiltak skal være basert på barnets beste og individuelt tilpasset etter behov
- Barnet skal få si sin mening før avgjørelsen om hjelpetiltak treffes
- Det er viktig at det finnes mange forskjellige typer hjelpetiltak
- Barn skal få mulighet til å si hva de trenger og hva de synes om tiltaket
- Hjelpetiltak må evalueres minst to ganger i året for å sikre at det er riktig tiltak
- Dersom barnevernet ikke har tiltakene som er nødvendige må de hente inn kompetanse slik at tiltaket kan gjennomføres
- Det må legges til rette for samarbeid mellom de ulike instansene i utforming og utførelse av hjelpetiltak
- Det må lovfestes en tidsfrist fra hjelpetiltaket blir vedtatt, til det iverksettes
- For å sikre at barns behov blir ivaretatt er medvirkning i utformingen av tiltaket og kontinuerlig evaluering sentralt

INNSYN I EGEN SAK

Å få innsyn i egen sak kan for barnevernsbarn bidra til å få oversikt og forståelse av egen situasjon. Loven sier i dag at du har rett til innsyn i egen

sak fra fylte 15 år og også etter at tiltak i barnevernet er avsluttet. Å få innsyn i egen sak betyr også at man får tilgang på informasjon man kanskje ikke har hatt før. Dette kan oppleves negativt og kan føre til sterke reaksjoner, men det kan også oppleves positivt, som en bekreftelse på at det ble gjort mer enn man var klar over.

LFB MENER AT:

- Alle barnevernsbarn skal aktivt få informasjon om at de har rett til innsyn i egen sak ved fylte 15 år dersom det er forsvarlig
- Alle barnevernsbarn skal få vite at det er mulig å se mappen sin etter at de er ute av barnevernet
- Barn som er i tiltak bør få tett oppfølging når de får informasjon om egen sak og barnets tillitsperson bør være til stede ved gjennomgang
- Alle barnevernsbarn skal få hjelp til å forstå innholdet i deres sak og bistand dersom de ønsker å klage på vedtak som er blitt gjort

INSTITUSJON

Mange barn og unge kan få stort utbytte av å bo på en god institusjon som ivaretar deres behov. I dag opplever allikevel mange unge å bli plassert på institusjoner som ikke samsvarer med deres behov, for eksempel unge uten rusproblematikk som blir plassert på behandlingsinstitusjoner sammen med unge som sliter med rus. Dette er svært bekymringsverdig og kan gjøre livssituasjonen til unge enda verre. Barn og unges behov er sammensatte og ulike, men dette reflekteres ikke i dagens institusjonstilbud. I tillegg er det tydelig at ivaretagelsen av psykisk helse på institusjoner ofte er mangelfull.

LFB MENER AT:

- Unge bør høres i valg av bosted og hva de har behov for
- Barn og unge skal ikke måtte bo på et sted som ikke møter deres behov
- Det er et sterkt behov for større mangfold i institusjonstilbudene og det må være nok institusjoner til å kunne ivareta et godt tilbud
- Det bør opprettes nasjonale retningslinjer for å sikre at det er lik behandling og likere regler på institusjonene. Retningslinjene må skille mellom plasseringer på omsorg, atferd og akutt
- Alle institusjoner skal ha medvirkning i fokus
- Institusjoner skal fungere så nært opp til et hjem som mulig i hverdagen, feriene og i høytidene
- Det skal etterstribes at ansatte med primæromsorg for beboere på institusjon skal minimum ha langturnus

- Institusjoner skal forberede beboerne på livet etter institusjonsplasseringen
- Institusjonsplasseringer må skille mellom unge plassert på omsorgsparagrafer, atferdsparagrafer og akutt plasseringer
- Det bør bli enklere å overføre barnet fra en type institusjonsplassering til en annen når en ser at den nåværende plasseringen ikke kan hjelpe barnet på en tilfredsstillende måte
- Psykisk helse er viktig og ansatte på institusjon skal ha kunnskap om dette
- Alle institusjoner skal ha kunnskap om traumebevisst omsorg
- Alle institusjoner bør ha en egen psykolog tilknyttet seg for å tilby barnet den psykiske helsehjelpen de behøver
- Unge som bor på institusjon skal få tilbud om psykisk helsehjelp umiddelbart etter plassering og gjennom hele oppholdet
- Begrensninger og reguleringer i barn og unges bruk av mobil, film eller lydopptak i en institusjon bør skje i samråd med beboerne i institusjonen. Elektroniske kommunikasjonsmidler er en viktig del av barn og unges hverdag. Ved inngrep i retten til fri bruk, må man være obs på at dette også kan innebære et inngrep i barnets ytringsfrihet, og barnets rett til privatliv

KLAGE PÅ BARNEVERNET

Per i dag har ikke barn og unge en reell klagemulighet på omsorgen de får under barnevernet. Det er for vanskelig å finne fram på nettsiden til fylkesmennene og det er mange som ikke kjenner til klageretten og hvordan man kan klage på vedtak. Ikke bare gjør det at barn og unge i barnevernets omsorg befinner seg i en svært sårbar situasjon, men slik klageordningen er i dag setter det rettssikkerheten til barn og unge i fare.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal informeres om klageretten og hvordan man kan klage på vedtak, henleggelse eller saksgang
- Barn og unge skal informeres om at de kan klage på barneverntjenesten og ikke kun tiltaket, og at dette også kan gjøres etter at vedtaket er avsluttet
- Det bør tydeliggjøres og tilrettelegges for barn at de har rett på bistand i klagesaker
- Det må utarbeides en enkel, sikker og lavterskel mulighet for barn og unge å klage på
- Det bør finnes en egen instans for å klage på kommunens vedtak eller henleggelse
- Både tidligere og nåværende barnevernsbarn skal ha tilgang til fri rettshjelp i alle saker som omhandler barnevernet

KOMMERSIELLE, IDEELLE OG OFFENTLIGE AKTØRER

Det offentlige er i dag de som skal tilby tjenester som skal hjelpe barn og unge. Allikevel er det ikke alltid stat og kommune har de tjenestene og tilbudene som trengs tilgjengelig, og de kan da velge å kjøpe tjenester fra private aktører. Så lenge tjenesten er basert på den enkeltes behov er dette i mange tilfeller helt nødvendig når de offentlige ikke kan tilby det samme. Allikevel ser en at til tross for at offentlig og privat sektor jobber innenfor samme regelverk, ligger offentlig sektor høyt over kravet til barnevernfaglig kompetanse, mens privat sektor ligger rundt kravet på 50 %. LFB er i tillegg kritiske til at forskjellene mellom ideelle og kommersielle aktører forsvinner fordi økonomi blir avgjørende i anbudsprosesser. LFB støtter de ideelle aktørene som leverer tjenester til barnevernet og vi ser at de dukker under av et press fra de kommersielle. Dette er problematisk da det vil medføre et mindre mangfold av tiltak.

LFB MENER AT:

- Høy barnevernsfaglig kompetanse bør være avgjørende i ethvert tiltak som gis barn og unge
- Det skal være ulovlig å ta ut profitt på barneverntjenester. Pengene bør gå til å forbedre tjenesten
- Lønnsomhet og effektivitet bør ikke være avgjørende for valg av tilbud i en anbudsprosess
- Det bør settes fokus på fagutvikling og åpenhet innenfor de ulike tjenestene på tvers av privat og offentlig sektor for å sikre kontinuerlig utvikling til fordel for barn og unge i institusjon
- Samme tilsynsmyndighet bør følge opp uavhengig av om det er tilbud gjennom offentlig, kommersiell eller ideell tjenesteyter
- Når staten utlyser anbud på barnevernsfeltet skal de ideelle aktørene ha en forrang

KONTAKT MED SØSKEN OG ØVRIG FAMILIE

Ved omsorgsovertakelse ser vi ofte at barnevernsbarn mister kontakt med søsken og øvrig familie de føler bånd til (tanter, onkler, besteforeldre osv.). LFB ønsker at fylkesnemndene og barneverntjenesten setter fokus på dette når de skal avgjøre samvær. Kontakt med opprinnelige foreldre over sosiale medier og telefon er også noe mange barnevernsbarn synes er krevende, og dette bør settes større fokus på. Det er stor variasjon i opplevelser hos medlemmer i LFB om hvordan samvær med søsken og øvrig familie blir ivaretatt, derfor er det vanskelig å fatte en konkret politikk på dette området

selv om vi mener det er et svært viktig punkt at barneverntjenesten gjør riktige vurderinger og beslutninger i forhold til dette.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal ha mulighet til å opprettholde kontakt med søsken og øvrig familie dersom barnet selv ønsker det
- Det skal legges til rette for å bruke søsken og øvrig familie som ressurspersoner for barnet
- Barneverntjenesten skal dekke utgifter som oppstår ved et samvær
- Kontakt skjer også over sosiale medier og telefon, og det bør være en lovhjemmel som kan redusere dette, dersom det er behov for det
- Begrensning i samvær skal faglig begrunnes hos utøvende myndighet med hensyn til barnets beste, og barnet skal alltid være informert om begrunnelsen
- Barn og unge som bor på institusjon er i en særlig sårbar situasjon, det er derfor viktig at institusjonen i samråd med barnet finner ut av hvilke behov barnet har for kontakt med søsken, øvrig familie og venner via mobiltelefon

LHBTIQ-BARNEVERNSBARN

Nasjonale og internasjonale helse- og levekårsundersøkelser viser en overrepresentasjon av psykiske helseplager hos LHBTIQ-barnevernsbarn. Undersøkelser viser også at en del LHBTIQ-personer har vanskelig for å være åpne i møte med hjelpetjenester og slik sett ikke får rett hjelp til rett tid. Forskning viser at LHBTIQ-ungdom er overrepresentert i barnevernet.

LFB MENER AT:

- LHBTIQ-barnevernsbarn skal bli møtt av barneverntjenesten på lik linje som andre barnevernsbarn
- Barnevernsansatte burde få tilbud om å gå kurs hvor de kan lære om normer, kjønn, identitet og seksualitet
- De som er involvert i barn og unges liv skal spørre hvordan de selv ønsker å definere seg og bli omtalt, for å hindre ytterligere stigmatisering
- Alle skjemaer barnevernsbarn må svare på skal være kjønnsnøytrale, slik at ungdommene får muligheten til å definere seg selv
- Barneverntjenesten har ansvar for å åpne opp om samtaler rundt kjønn, identitet og seksualitet

- Departementet må avklare hvem som har samtykkerett når det kommer til kjønnskorrigerende behandling når et barn er under barnevernets omsorg

MEDVIRKNING

Vi ønsker å skille mellom tre nivåer: individ, tjeneste og system. Alle er like viktig. LFB ønsker også å understreke at når man skal vurdere/føre tilsyn med om medvirkning har funnet sted så skal man spørre barn og unge.

MEDVIRKNING PÅ INDIVIDNIVÅ

Medvirkning på individnivå innebærer at den enkelte bruker har innflytelse og påvirkning på eget hjelpe- eller behandlingstilbud. Medvirkning på individnivå skjer i sammenhenger hvor den enkelte bruker er i dialog med fagpersoner om forhold knyttet til egne behov. For at medvirkningen skal være reell må brukeren være informert om sine rettigheter.

MEDVIRKNING PÅ TJENESTENIVÅ

Medvirkning på tjenestenivå innebærer at brukere i sin tjeneste ikke bare skal kunne påvirke sin egen sak, men også ha innflytelse på utformingen, gjennomføring og evaluering av den enkelte tjeneste. Dette kan for eksempel gjøres gjennom lokale brukerråd.

MEDVIRKNING PÅ SYSTEMNIVÅ

Medvirkning på systemnivå innebærer at brukere er med på å påvirke, utforme og kvalitetssikre hele tjenesten på et overordnet nivå. Dette gjøres blant annet gjennom nasjonale brukerråd, innspillsmøter og referansegrupper.

LFB MENER AT:

- Å medvirke er ikke det samme som å bestemme selv
- Det enkelte barnet skal ha innflytelse på eget hjelpe- eller behandlingstilbud
- Den aktuelle tjenesten skal være pliktig til å informere barnet om dets rettigheter
- Det skal tilrettelegges for medvirkning på tjeneste- og systemnivå
- Det er gjennom medvirkning at barnevernet kan bli bedre på å tilby tjenester som er relevante og tidsriktige for barn og unge
- Det skal brukes demokratiske organisasjoner i medvirkning på tjeneste og systemnivå

MELDEPLIKT

Manglende kunnskap om meldeplikt og saksgang kan gjøre at mange vegrer seg for å si ifra til barneverntjenesten om barn som lever under vanskelige forhold. Derfor er det viktig at denne informasjonen er tilgjengelig for alle mennesker i Norge. Offentlige ansatte har en plikt til å melde ifra til barneverntjenesten, men LFBs erfaring er at det i mange tilfeller ikke blir gjort. Det er barna som er i sårbare situasjoner som lider under manglende bekymringsmeldinger til barneverntjenesten, noe som i verst tenkelige tilfeller kan føre til store psykiske, fysiske, emosjonelle og relasjonelle problemer for disse barna. Derfor er det en forutsetning for barneverntjenestens arbeid at de får kjennskap til tilfeller der barn lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling.

LFB MENER AT:

- Alle har plikt til å melde bekymring så snart man får kjennskap til forhold som er skadelige for barns oppvekst
- Alle mennesker i Norge skal gjøre sin plikt ved å tre inn dersom de ser et barn bli utsatt for psykisk eller fysisk vold
- Melder må få svar på om barneverntjenesten har vurdert saken
- Offentlige ansatte, og spesielt de som jobber med barn, har en særskilt plikt til å melde fra
- Det er riktig å sanksjonere i saker der offentlig ansatte, institusjoner eller etater ikke overholder meldeplikten
- Ledelsen i ulike institusjoner skal inneha riktig informasjon og kompetanse til å overholde meldeplikten, samt informere, bistå og veilede ansatte i de respektive instansene om meldeplikten

MIDLERTIDIG OPPHOLD FOR ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE (EMA)

Et rekordhøyt antall barn som har flyktet alene til Norge får kun bli i Norge til de fyller 18 år, selv om mange av disse barna har rett til beskyttelse etter Flyktningkonvensjonen. Det var tenkt av regjeringen at midlertidige opphold skulle hindre barn i å legge ut på farlig flukt. Dessverre ser vi at andelen enslige barn på flukt har økt, og det finnes heller ingen dokumentasjon som viser at midlertidige tillatelser har en slik effekt. Flere av barna som har fått midlertidig opphold forteller at de har blitt utsatt for vold, seksuelle overgrep eller voldtektsforsøk. Mange forteller også at de har opplevd at nære familiemedlemmer har blitt drept. Mange av disse barna har bodd lenge utenfor hjemlandet, og har ikke nødvendigvis noe nettverk å returnere til.

LFB MENER AT:

- Midlertidig opphold for barn er ikke en human løsning og må avskaffes
- Midlertidig opphold hindrer ikke barn i å legge ut på flukt – det ødelegger liv

NAV

Barn som får ettervern fra barnevernet blir som oftest henvist til NAV når det gjelder økonomisk bistand. Det er store variasjoner i landet på hvor godt dette tilbudet er for unge, samt at samarbeidet mellom NAV og kommunene oppleves som mangelfullt. LFBs medlemmer har påpekt at de opplever det som at barneverntjenesten overleverer ettervernet til NAV, mens NAV har egne tariffier og regler som gjelder for sitt system. Dette oppleves ustrukturert og man opplever det som å falle mellom to stoler i systemet.

LFB MENER AT:

- NAV skal ikke alene være det ettervernet et barn får
- Det skal innføres egne team med en representant fra NAV når ettervernstiltak opprettes
- NAV må ha egne økonomiske ordninger for unge under ettervern i barnevernstjenesten
- Økonomisk støtte fra barneverntjenesten bør ikke automatisk stoppe hvis man får innvilget støtte fra NAV
- Barnevernet og NAV må ha tydelig adskilte roller i ettervernet. NAV skal ha ansvar for økonomi og arbeid, mens barnevernet skal ha ansvar for oppfølging, ettervern og veiledning.

OMSORGSOVERTAKELSE

Forutsetningen for en omsorgsovertakelse bør være at barnevernet kan gi en bedre omsorg enn foreldrene kan. Videre er det utrolig viktig at barnet blir ivaretatt og lyttet til gjennom hele prosessen.

LFB MENER AT:

- Omsorgsovertakelse er det mest inngripende tiltaket barnevernet har, og premisset må være at barnevernet kan gi bedre omsorg enn foreldrene
- Hjelpetiltak må alltid være prøvd før omsorgsovertakelser som ikke er akutte gjennomføres

- Omsorgsovertakelse er i noen situasjoner det eneste riktige
- Barnevernsbarns rett til ivaretagelse av religion, etnisitet og seksuell orientering skal ivaretas
- I alle inntakssamtaler i forbindelse med flytting skal det være inkludert et spørsmål om hvilket navn og pronomen ungdommen foretrekker

OPPRINNELIGE FORELDRE

Barneverntjenestene skal følge opp foreldre etter omsorgsovertakelse. Det viser seg vanskelig i en del tilfeller. Det er viktig for mange barn at foreldrene ivaretas etter at barnet/barna har flyttet. Mange barn har fungert som omsorgspersoner for sine foreldre, derfor må de vite at noen har overtatt slik at de kan legge bekymringene fra seg. Dette er også tilfellet i undersøkelsessaker og ved hjelpetiltak, der foreldre og barn ofte har samme saksbehandler i barneverntjenesten. Dette kan i noen tilfeller sette saksbehandler i en vanskelig posisjon og svekke barnas tillit til sin saksbehandler.

Flere av våre medlemmer har erfart at foreldrenes behov og ønsker har blitt sterkere vektlagt enn barnets beste i omsorgssaker. Derfor er det viktig at barnevernet innhenter informasjon fra flere parter for å kunne gjøre en god vurdering.

LFB MENER AT:

- Barn bør ikke ha samme saksbehandler som sine opprinnelige foreldre etter en omsorgsovertakelse
- Opprinnelige foreldre skal tilbys veiledning og oppfølging gjennom riktig hjelpeinstans til å bli bedre foreldre eller samværsforeldre ut fra behov
- Oppfølging av opprinnelige foreldre bør legges inn i en annen tjeneste enn barnevern. Dette skal ikke gå på bekostning av informasjonen opprinnelige foreldre har krav på
- Barnets beste skal være førende i omsorgs- og samværsavgjørelser
- Barn skal bli hørt i samværs spørsmål, også hvis barnet har andre ønsker enn hva de opprinnelige foreldrene har
- Barn som har blitt utsatt for vold eller omsorgssvikt av foreldrene skal beskyttes i samværs spørsmål, selv når de er for små til å ytre sin mening om samvær. Hensynet til barnet skal veie tyngre enn opprinnelige foreldres behov
- Der det er tenkt at barn skal tilbake til opprinnelige foreldre, må det opprettes et strukturert samarbeid mellom fosterhjem, opprinnelige foreldre og barnet selv, for å sikre at tilbakeføringen blir til det beste for barnet

- Utviklingsstøttene tilknytning skal vektlegges tyngre enn biologiske bånd når det gjelder omsorgsansvar
- Samtaler med barn om bosted og samvær bør foregå uten at de opprinnelige foreldrene er tilstede

PSYKISK OG FYSISK HELSE

Det er viktig at det settes fokus på barnevernsbarns psykiske og fysiske helse. I dag opplever mange barnevernsbarn at de ikke får tilstrekkelig hjelp og oppfølging, og mange opplever at manglende samarbeid mellom barnevernet og andre instanser forsinker eller forhindrer helt at de får tilgang på den hjelpen de trenger. Videre blir barn ofte stående i et vakuum fordi ulike frister hos de forskjellige hjelpeinstansene forhindrer at nødvendig hjelp blir påbegynt.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn må få nødvendig og riktig oppfølging i henhold til fysisk og psykisk helse
- Barnevernsbarn må bli hørt i saker som angår deres fysiske og psykiske helse
- De ulike hjelpeinstansene er nødt til å samarbeide og ansvarsforhold må være tydelig definert slik at unge slipper å oppleve at de ikke får hjelp
- Hjelp og oppfølging knyttet til psykisk helse behøver ikke alltid skje i regi av barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, noen kan ha bedre nytte av helsesykepleier, miljøterapeuter og andre
- Det skal stilles krav til dokumentasjon fra alle involverte parter
- Det bør opprettes et journalsystem som sørger for lik informasjon på tvers av tjenestene
- Det bør være fokus på å utforme kreative og fleksible hjelpetilbud og se muligheter for samarbeid med frivillige organisasjoner og idrettslag
- Det bør settes en generell tidsfrist på når et hjelpetilbud skal være påbegynt og tidsfrister skal overholdes
- Ansatte i de ulike tjenestene skal gå kurs i og ha kunnskap om traumebevisst omsorg
- Det er viktig at ansvarsgruppemøtene tar for seg temaer som psykisk helse, derfor bør det alltid være med en psykolog i ansvarsgruppemøtene

SAMARBEID MED ANDRE TJENESTEYTERE

Mange barnevernsbarn trenger hjelp og støtte fra flere instanser. Det kan være helsepersonell, psykolog, PP-tjenesten, fastlege eller andre i hjelpeapparatet. Når det er til den enkeltes beste bør det være en selvfølge med samarbeid på tvers av tjenesteytere med ulikt lovverk. Dette vil sikre nødvendig hjelp til den enkelte og vil gi større muligheter for at tiltakene har den ønskede effekt. Taushetsplikten bør ikke være et hinder for at det gis forsvarlig hjelp da opplysningsplikten overgår taushetsplikten.

LFB MENER AT:

- Det må sikres samarbeid mellom alle instanser i det enkelte barns liv
- Det er viktig at barnevernet følger opp det allerede lovfestede koordineringsansvaret mellom barnevernet og andre tjenesteytere
- Opplysningsplikten overgår taushetsplikten, og dette er grunnleggende for at forskjellige instanser skal kunne samarbeide for barnets beste
- Det må være en gjensidig informasjonsplikt der det har direkte betydning for barn og unges liv

SAMARBEID MELLOM BARNEVERNTJENESTENE

LFB er bekymret over at det er mulig å flytte vekk fra barnevernet. Dette skjer fra kommune til kommune og til utlandet. Slike flyttinger setter barn og unge i en enormt sårbar situasjon som i verste fall kan føre til at de mister nødvendig hjelp og oppfølging eller blir boende under skadelige forhold. Det er også ytterst bekymringsverdig at utsatte barn blir tatt med til utlandet og ikke får hjelp. Norge er et langt land med kommuner av ulik størrelse, interkommunalt samarbeid bør derfor etterstrebes slik at forsvarlighet og habilitet blir tilfredsstillende.

LFB MENER AT:

- Barnevernet skal ha melde- og oppfølgingsplikt i saker der en familie flytter til en annen kommune for å påse at barnet/barna blir fulgt opp
- Dersom et barn blir flyttet til utlandet for å unngå barnevernet skal barnevernet informere instansene i det landet som er ansvarlig for barn og unges oppvekst
- Det bør opprettes et felles journalsystem slik at selv om barnet flytter får de forsvarlig hjelp uavhengig av hvor de bor
- Små kommuner som ikke har riktige tjenestetilbud for barna i deres kommune, bør opprette interkommunalt samarbeid som sikrer at barna får de tjenestene de trenger

SAMVÆR ETTER OMSORGSOVERTAKELSE

For noen barn kan det være viktig med jevnlig og god kontakt med sine foreldre, mens for andre kan samvær oppleves som belastende. Mange opplever det som positivt å få hjelp til å begrense kontakten med foreldrene, særlig i tilfeller hvor det ikke er planlagt en tilbakeføring til opprinnelig hjem. På samme måte er det også viktig å få muligheten til å ha kontakt med søsken og slekt.

LFB MENER AT:

- Samvær skal skje etter barns ønske og behov, og barnet skal få hjelp til å både begrense og opprettholde kontakt etter eget ønske
- Samvær bør være et jevnt samarbeid mellom barnevernet og barnet, og barnevernets rolle bør være å tilrettelegge for barnets behov
- Barn skal bli hørt i samværsspørsmål. Barnets ønske skal vektes tyngre enn andres ønske i samværsspørsmål – spesielt når disse er motstridene
- Barnet bør få være med på å bestemme hvor lenge samvær skal vare
- Barnas daglige omsorgspersoner bør gis tillit til å bistå barnet i å begrense samvær selv etter fylkesnemndas beslutning
- Barn skal få nødvendig veiledning i hvordan de kan beskytte seg selv i sosiale medier
- Det må tilrettelegges for at barn kan fortsette å ha kontakt og samvær med søsken og andre nære personer

SANKSJONER VED AVVIK OG LOVBRUDD

Det kommer stadig frem at det skjer en rekke lovbrudd og avvik i barnevernet i dag. Dette får få eller ingen konsekvenser for de ansvarlige, og er med på å true barn og unges rettssikkerhet i møte med barnevernet. LFB tror også det er flere mørketall her og samtidig er rapporteringen til tilsynsmyndigheter ofte basert på egenrapporteringer fra barnevernstjenester, altså basert på tillit mellom barnevern og tilsynsmyndighet. Dette tror vi derfor ikke gir korrekte tall og mange barn/unge får derfor ikke riktig hjelp til riktig tid.

LFB MENER AT:

- I saker som går til Fylkesmannen og der lovbrudd dokumenteres, skal dette sanksjoneres med bøter eller lignende
- Det bør utarbeides sanksjoner for ansatte som arbeider med barn og unge og som bryter meldeplikten
- De som jobber i barnevernet bør ha autorisasjon på lik linje med helsevesenet
- Brudd på barnevernloven skal få konsekvenser for tjenesteyter

- Ansatte som jobber med barnevernsbarn og som begår lovbrudd, utøver unødvendig makt eller svikter barnet skal ikke beskyttes av annet regelverk over barnevernloven. Dette fordi hensynet til barnet skal veie tyngre enn retten til arbeid

SMÅ OG STORE KOMMUNER

I dag har barneverntjenesten en enorm utfordring i henhold til utskiftninger av ansatte. Samtidig er barnevernsarbeidet ekstremt krevende og det handler om barn og unges liv. Derfor er bredde, kvalitet og kontinuitet både i henhold til antall ansatte og deres kompetanse essensielt.

LFB MENER AT:

- Det bør være minst fem fagstillinger per barneverntjeneste
- Kommuner som har stort areal eller få ansatte må innhente bistand fra andre kommuner
- I kommuner med stort areal bør tjenestene ha flere lokaliseringer slik at tilbudet er der barna er

SØSKEN

Søsken fortjener å vokse opp sammen. Mange barnevernsbarn blir splittet ved en omsorgsovertakelse og for barna kan det være særdeles traumatisk å ikke videreføre en relasjon som potensielt har vært svært viktig i deres oppvekst. Søsken er ofte sterkt knyttet til hverandre, og i særlig grad om de har opplevd omsorgssvikt sammen.

LFB MENER AT:

- Barnevernstjenesten skal la søsken bo sammen i fosterhjem, dersom det ikke er særlige grunner som taler mot det
- Det skal alltid forsøkes å finne fosterhjem som kan ta imot søsken, dersom det ikke er særlige grunner som taler mot det
- Barnevernstjenesten skal alltid gjøre vurderinger om plassering av søsken sammen når en fremmer sak om omsorgsovertakelse
- Bufetat er nødt til å ha et stort fokus på rekruttering av fosterhjem som kan ta imot søsken
- I de tilfeller hvor det ikke er mulig å plassere søsken sammen skal det, om barna ønsker det, tilrettelegges for et samvær som samsvarer med barnets beste og barnas ønsker
- Det skal alltid utarbeides en plan for søskensamvær, og barna skal oppmuntres til samvær med søsken

- Barnevernstjenesten er nødt til å ha en oppfølging av fosterhjem med søsken i henhold til dagens lovkrav

TAUSHETSPLIKT

LFB ser med bekymring på hvordan taushetsplikten brukes av barneverntjenesten i mange tilfeller. Formålet med taushetsplikten er å beskytte barnet mot at personlig informasjon misbrukes eller at uvedkommende får innsyn. I dag brukes allikevel taushetsplikten ofte når barneverntjenesten blir utsatt for kritikk, også i tilfeller der brukeren som eier opplysningene frigjør barnevernet fra taushetsplikten. En slik bruk av taushetsplikten forhindrer åpenhet rundt barnevernets arbeid og fører dermed til mindre tillit til barneverntjenesten i befolkningen. En svekket tillit til barnevernet kan i verste fall medføre at barn som trenger det ikke får nødvendig hjelp fordi folk blir skeptisk til hvordan barnevernet utfører sin samfunnsoppgave. Videre er det svært utfordrende å få til forbedringer uten innsyn i barnevernets arbeid og når barnevernet er motvillig til å ta kritikk innover seg.

LFB MENER AT:

- Det bør utarbeides klare, felles retningslinjer for hvordan taushetsplikt og opplysningsplikt skal etterfølges. Disse må implementeres på saksbehandlernivå
- Opplysningsplikten skal gå foran taushetsplikten i tverrfaglig samarbeid
- Barnevernets bruk av taushetsplikt må gjennomgå og det må iverksettes tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i barnevernets arbeid
- Det bør gjøres enklere for barn og unge å oppheve taushetsplikten mellom instansene slik at de kan samarbeide bedre

TIDLIG INN

Vi ønsker at det skal settes sterkt fokus på å fange opp barn som ikke har det bra så tidlig som mulig. Det kan forhindre mange traumer og skader hos barn. Når en kommer tidligere inn kan også mindre inngripende tiltak brukes. Unntaket er i tilfeller der barn utsettes for vold, overgrep eller grov omsorgssvikt.

LFB MENER AT:

- Det skal være et krav at alle utdanninger for arbeid med barn inneholder grundig opplæring om barns mangfold av smerteuttrykk.

Opplæringen skal inkludere veiledning fra organisasjoner med erfaringskompetanse

- Alle barnehager og skoler skal ha en handlingsplan om hva de skal gjøre når omsorgssvikt, vold og overgrep avdekkes
- Det skal settes større fokus på de juridiske konsekvensene ved å ikke melde fra ved mistanke om omsorgssvikt
- Alle barneverntjenester som får kjennskap til eller mistanke om barn som lever under vanskelige forhold, skal iverksette tiltak og skal være beredt til å reagere når det trengs

TILLITSPERSON

Barnevernsbarn opplever enormt mange utskiftninger av mennesker de skal forholde seg til, dette skaper mye utrygghet og mistillit. I barnevernloven er det derfor innført retten til å ha med seg en tillitsperson i alle møter med barnevernet. Dette er et menneske barnet kan velge selv hvem er, og som barnet stoler på. Barnet kan også velge å ikke ha med en tillitsperson.

LFB MENER AT:

- Alle barnevernsbarn skal ha en tillitsperson de selv har valgt, dersom de ønsker det, og de skal alltid ha muligheten til å ha med seg denne
- Det bør sikres at tillitspersonen er der over lengre tid selv om barnet skulle flytte
- Utgifter i forbindelse med oppgaven til tillitspersonen bør dekkes for å sikre barns rett til medvirkning
- LFB ønsker et fokus på hvem som engasjerer tillitspersonen og problematiserer at denne oppgaven skal høre til under barneverntjenesten

TILSYN

LFB ønsker å skille mellom tilsyn av barneverntjenestene, i fosterhjem og tilsyn på institusjonene fordi det i dagens ordning er ulik praksis på hyppighet, og det er oppnevnt tilsynsførere fra forskjellige instanser.

TILSYN AV BARNEVERNTJENESTENE

Det fremkommer stadig informasjon om barneverntjenester i landet som ikke har fulgt lover, prosedyrer eller sikret gode tjenester for barna i den gjeldende kommune. LFB ser med stor bekymring på dette, men synes ikke barneverntjenestene alene kan ha eller ta dette ansvaret. At barneverntjenester kan gjøre feil har vi forståelse for, men at det ikke finnes gode kontrollorganer for å sikre dette, er noe vi ikke kan akseptere.

LFB MENER AT:

- Tilsyn av barneverntjenestene skal legges til et uavhengig kontrollorgan som kun har ansvar for barneverntjenestene
- Tilsyn av barneverntjenestene skal se til at mangler, avvik og lovbrudd blir fulgt opp til det er rettet opp
- Tilsyn av barneverntjenester skal sørge for at det finnes faglige begrunnelser som alltid er av hensyn til barnets beste
- Tilsyn av barneverntjenestene skal ivareta at barnet har fått uttale seg i de saker som angår dem, og at dette er dokumentert
- Tilsyn av barneverntjenestene bør ikke meldes på forhånd
- Det skal sanksjoneres når tilsyn avdekker feil og mangler
- Det må føres hyppigere og tydeligere kontroll av hvordan barneverntjenester utfører sitt arbeid, og de feil og mangler som avdekkes må følges opp på en god måte

TILSYN I FOSTERHJEM

Hyppige utskiftninger og fraværet av fosterbarns medvirkning til valg av tilsynsperson er svært utfordrende. Den manglende kontinuiteten i tilsynspersoner fører til at barnevernsbarn må forholde seg til enda flere voksenpersoner. Tilsynet som tilsynspersoner utfører er en av de få mulighetene for kontroll av fosterhjem. Det er også en av få muligheter barnet har til å ytre sine behov og bekymringer.

LFB MENER AT:

- Fosterbarn skal bli hørt angående hvem de ønsker og ikke ønsker som tilsynsperson
- Det er sentralt at alle som bor i fosterhjem har en tilsynsperson som de har tillit til og som er til stede over lang tid
- Barneverntjenesten skal følge opp rapporter fra tilsynspersoner, og det bør få konsekvenser hvis dette ikke skjer
- Det bør utføres en uavhengig kontroll på hvorvidt barnevernet følger opp rapporter fra tilsynspersoner
- Informasjon som fremkommer ved tilsyn i fosterhjem skal gis til barneverntjenesten for vurdering, ikke direkte til fosterforeldrene
- Det skal jobbes aktivt for at tilsynsmyndighetene fra Fylkesmannen også skal bli mer tilgjengelige for barn og unge bosatt i fosterhjem
- Beredskapshjem er midlertidige fosterhjem som også skal ha tilsyn
- Ved besøk av tilsynsfører skal det tilrettelegges for at barnet skal kunne uttale seg fritt uten påvirkning av fosterforeldrene

TILSYN PÅ INSTITUSJON

Det er utrolig viktig at det føres grundig tilsyn på institusjonene. I dag har mange barn og unge liten tillit til tilsynsmyndighetene, og ønsker ofte ikke å snakke med dem. Medlemmer i LFB har opplevd at de må snakke med mange personer de ikke ser igjen i løpet av sin tid i barnevernet. I tillegg vet

vi at i noen tilfeller blir kun et fåtall av barn og unge på institusjonen snakket med, eller de opplever å ikke bli hørt når de ytrer bekymringer. Dette er enormt problematisk da tilsynet er sentralt i å avdekke mangler og problemer ved omsorgen og behandlingen institusjonene gir. Det er også viktig å se på hva på institusjonen som gir positiv effekt, ettersom dette kan bidra til at flere ansatte og institusjoner får kunnskap om hva som faktisk fungerer.

LFB MENER AT:

- Det skal jobbes aktivt for at tilsynsmyndighetene skal bli mer tilgjengelige for barn og unge som bor på institusjon
- Tilsyn på institusjon skal fortrinnsvis legges til tider på døgnet hvor barn og unge er tilstede
- Når det føres tilsyn må det tilrettelegges for at det snakkes med de fleste som bor på institusjonen
- Tilsynsmyndighetene bør tilbringe tid med ungdommene for å få et helhetlig inntrykk av ungdommenes situasjon, og for å i større grad kunne snakke sammen på en slik måte at ungdommene føler seg trygge på å si hva de egentlig mener
- Tilsynsmyndighetene skal snakke med barn alene, eller sammen med noen barnet er trygg på - uten andre ansatte tilstede
- Det bør tilrettelegges for at barn og unge har mulighet til å kontakte tilsynsmyndighetene med bekymringer utenfor selve tilsynet
- Fylkesmannens tilsyn bør være lik over hele landet, og de bør ha noen veiledende føringer som sikrer at tilsynet fremmer barns rettssikkerhet uavhengig av fylke
- Tilsyn på institusjoner skal ha samme retningslinjer, selv om de er offentlige eller private
- Tilsyn bør og se på hvilke vurderinger som er gjort i målrettet miljøarbeid, som har begrenset eller stanset negative episoder/opplevelser for barnet
- Det må være mer fokus på traumer og traumebevissthet i utdanninger, barnehage og skole

TRAUMER

Mange av barna som er eller har vært under barnevernets omsorg har vært utsatt for traumatiserende hendelser. Traumer er en naturlig reaksjon på traumatiserende hendelser, og man ikke er syk hvis man har en naturlig reaksjon. Barn og unge som har vært utsatt for farer lærer seg å være i beredskap for nye farer. Hos barn som har vært utsatt for dette over lang tid kan områder i hjernen bli organisert og bygd opp rundt fare. Dette kan også

forekomme selv når barnet har kommet i trygge omgivelser. Hvis de rundt barnet er bevisste på dette kan man unngå mange misforståelser.

LFB MENER AT:

- Det er viktig med kunnskap om traumer
- Det må være mer fokus på traumer og traumebevissthet i utdanninger, barnehage og skole
- Kurs om traumer og traumebevisst omsorg bør inneholde brukerkunnskap
- Alle som jobber med barn må ha en bredere kunnskap om hva traume og PTSD er, og hvordan vold skader barnehjernen
- Det er positivt at voksne som skal bearbeide traumene har egenerfaring
- Hjelpen som skal bidra til å leve med traumene må tilpasses i forhold til opplevelsen som har forårsaket traumet
- Det er viktig at barn og unge får tilbud om behandling tidlig nok og tilpasset seg selv. Tidspunktet for behandlingen skal være tilpasset ungdommen

TVANG

Per i dag opplever mange barn og unge å bli utsatt for unødvendig bruk av tvang på institusjon eller i fosterhjem. I tillegg ser vi at oppfølgingen i etterkant av tvangsbruk er mangelfull. Dette mener LFB er dypt problematisk ettersom tvang ofte oppleves traumatisk. I loven er retningslinjene for tvang for utydelige og gir stort rom til å utøve skjønn.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn skal ikke bli utsatt for unødvendig tvangsbruk
- Forebyggende tiltak skal jf. loven være prøvd først, disse tiltakene skal dokumenteres
- Det må være tydeligere retningslinjer for hva som er tvang og mindre rom for skjønn i barnevernloven
- Det må utarbeides tydeligere rutiner på alle institusjoner for obligatorisk opplæring og oppfølging av rettighetsforskriften
- Barn og unge skal få grundig oppfølging etter bruk av tvang
- Ungdommen skal få skrive sin egen forklaring i tvangsprotokollen i eget brev som blir forseglet og oversendt til fylkesmannen, saksbehandler og andre relevante instanser
- Det må opprettes et uavhengig og lett tilgjengelig kontrollorgan som har som oppgave å sikre barns interesser og forhindre maktovergrep i fosterhjem, på institusjon og liknende tiltak

- Bruk av tvang vil i noen tilfeller være nødvendig for barnets beste sett i sammenheng med plasseringsgrunnlaget og kan på lang sikt være til fordel for barnets utvikling
- Det bør i større grad skilles mellom hva som er omsorg og hva som er tvang

UFØDTE BARN

Barn som ennå ikke er kommet til verden har krav på vern og beskyttelse. I svangerskapet kan barn bli utsatt for skadelig adferd fra foreldre som vil gi dem utfordringer allerede i starten av livet. I dag er det slik at barnevernet ikke har noen myndighet til å hjelpe disse barna før de er født, det er kun i tilfeller der det er rusproblematikk som gir myndighetene mulighet til tvangsbehandling. Men det er også andre områder som kan gi barnet skader ved livets start som psykisk sykdom, vold o.l.

LFB MENER AT:

- Ufødte barn har også krav på vern og beskyttelse der de blir utsatt for skade i svangerskapet

URFOLK OG NASJONALE MINORITETER

Samer er definert som urfolk etter internasjonal lov, mens kvener, jøder, skogfinner, rom og romanifolk er definert som nasjonale minoriteter. Urfolk og nasjonale minoriteter har ekstra rettigheter som er uttrykt i internasjonale konvensjoner og nasjonale lover. Dette inkluderer blant annet retten til å uttrykke og bevare sin kultur, religion og sitt språk. Dette gjelder også når barnet er under barnevernets omsorg. Det hender at samiske barn plasseres i norsktalende fosterhjem uten mulighet til å praktisere det samiske språket og kultur, eller at samiske barn som ikke snakker norsk blir akutt plassert i et norsktalende beredskapshjem uten mulighet til å kommunisere.

LFB MENER AT:

- Det skal etterstrebes at samiske barn plasseres i samisktalende fosterhjem eller i et område hvor de får muligheten til å daglig kommunisere på samisk i skole/barnehage, og opprettholde sin samiske kultur
- Det skal være nok samisktalende fosterhjem og beredskapshjem som snakker de ulike samiske språkene
- Det skal etterstrebes at det er bred kompetanse om urfolk og nasjonale minoriteters rettigheter over hele landet

- Samiske barn har rett til å bevare sitt samiske språk og kultur når de plasseres i fosterhjem
- Det skal tas hensyn til barnets religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn

UTDANNING FOR ANSATTE SOM ER KONTAKT MED BARN I BARNEVERNET

De siste årene har LFB kritisert utdannelsen for ansatte som jobber med barn. Det er skremmende at lærere og andre som er i daglig kontakt med barn har liten eller ingen kunnskap om ulike smerteuttrykk som kommer av vold, overgrep eller omsorgssvikt. Vi synes også det er foruroligende at barnevernspedagoger o.l. ikke får opplæring i hvordan de skal håndtere truende eller utagerende atferd i utdannelsen, men ofte først lærer når de møter arbeidslivet etter endt utdanning.

LFB MENER AT:

- Barnevernspedagogutdanningen må økes fra 3 til 5 år
- Praksis i utdanningene bør ta sikte på å gi studentene innblikk i både første- og andrelinjen
- Alle førskole- og lærerutdanninger må ha mer opplæring i forvaltning som berører barn og unge
- Alle førskole- og lærerutdanninger må ha opplæring i å avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt
- Barnevernfaglige utdannelser skal ha opplæring i god kommunikasjon
- Barnevernfaglige utdannelser bør forbedres i innhold og de bør bli lengre
- Inntak til barnevernfaglige utdannelser skal ha et system for å undersøke personlig egnethet og mellommenneskelig kompetanse
- Enhver barnevernfaglig utdanning må ruste ansatte til å håndtere truende og voldelig atferd på en måte som ivaretar barn
- Dette bør også omhandle andre yrker som ofte eller daglig er i kontakt med barn og unge. Her under (men ikke begrenset til); helsetjenesten, idrett, skole etc.

UTDANNING FOR BARNEVERNSBARN

Mange barnevernsbarn møter på utfordringer når det kommer til utdanning. Faktorer som gjentatte flyttinger, psykiske helsevansker og belastninger på hjemmebane gjør det svært vanskelig for mange barnevernsbarn å prestere i skolesammenheng. I tillegg er barnevernsbarn ofte dårligere stilt økonomisk hvis de ikke har foreldre eller slektninger som kan bistå dem økonomisk,

som kan gjøre det ekstra utfordrende å fullføre høyere utdanning. Dette er problematisk ettersom utdanning er en av de viktigste beskyttelsesfaktorene når det kommer til livskvalitet og økonomisk uavhengighet, og det må derfor fokuseres på i barnevernets arbeid.

LFB MENER AT:

- Det må være sterkt fokus på samarbeid mellom skole og barneverntjeneste for å sikre at barn ikke faller utenfor
- Det må tilrettelegges for at barnevernsbarn får tatt videregående utdanning når de er i stand til det, selv etter oppbrukt skolerett
- Det må jobbes aktivt for å sette fokus på utdanning for barnevernsbarn
- Skoler bør tilrettelegge, være fleksible og løsningsorienterte for å sikre at barnevernsbarn mestrer og fullfører utdanningen
- Det skal gis ressurser til skoler for å muliggjøre fleksible løsninger for barnevernsbarn
- Barn som har vært utsatt for omsorgssvikt, overgrep eller traumer skal ha mulighet for å søke om endret fraværsgrense i videregående skole
- Det må gjøres tidlig og jevnlig kartlegging av både psykososiale og faglige utfordringer
- Det må etableres tverrfaglig team i alle kommuner og fylkeskommuner som har ansvaret for følge opp barnevernsbarn i skolen
- Barnehager og skoler skal sørge for at sine ansatte skal ha oppdatert kunnskap om traumebevisst omsorg
- Det skal være klare mål om barnevernsbarns utdanningsløp i tiltaksplaner og handlingsplaner
- Barnevernsbarn skal delta i utdanningsløpet, inkludert barnehage, på like linje som barn på samme alder
- En tillitsperson på barnets utdanningsinstitusjon skal delta i ansvarsgruppemøtene

VOLD OG OVERGREP

Mange barn i barnevernet har blitt utsatt for vold. Det kan være fysisk, psykisk, seksualisert eller materialistisk vold. Dette setter livsvarige spor hos mange, og LFB opplever at kompetansen for å avdekke og ivareta dette ikke er tilstrekkelig i flere tjenesteledd. Reaksjoner på å ha blitt utsatt for vold, overgrep og traumer kan også komme etter lang tid, noe som gjør at hjelpeapparatet må være beredt til å tilby hjelp når behovet skulle oppstå. Barn som har opplevd dette har et spesielt stort behov for støtte, trygghet, sikkerhet, omsorg og hjelp til å håndtere uttrykkene de får som konsekvens av dette.

LFB MENER AT:

- Barn som har blitt utsatt for vold, skal ha tilstrekkelig hjelp og oppfølging for å håndtere de vanskene det medfører for den enkelte
- Det skal ikke være noen ventetid om behovet for bistand melder seg for disse barna også i voksen alder
- Koordinerte tjenester i det offentlige skal sikre at de er beredt til å tilby hjelp og behandling for de uttrykkene barnet har
- Fokus på å hjelpe barn til å håndtere årsaken skal veie tyngre enn å håndtere uttrykket det skulle medføre
- Barns støttepersoner skal ha den kunnskapen de trenger for å sikre at barn får den tryggheten, sikkerheten og omsorgen de har behov for
- Å bli utsatt for overgrep og vold over tid vil kunne medføre langvarig behov for hjelp og både barna og deres støttepersoner bør få den opplæring og hjelp som behøves
- Barn som har blitt utsatt for vold eller omsorgssvikt av foreldrene skal beskyttes i samværsspørsmål, selv når de er for små til å ytre sin mening om samvær
- Hensynet til barnet skal veie tyngre enn foreldrenes behov